

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร พระชายาในพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร เป็นบุคคลที่ทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะด้านสังคมสงเคราะห์ การศึกษา การพัฒนาเด็ก เยาวชนสตรี คนชรา คนพิการ และชาวชนบท

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นธิดาคนโตของพลโทพระสารสาสพลขันธ์และนางสวัสดิ์ อิศวนนท์ เกิดเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2458

การศึกษา

เด็กหญิงงามจิตต์ สารสาส เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนศรีจิตรสง่า และเรียนชั้นมัธยมศึกษา ณ โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย โดยเข้าเป็นนักเรียนประจำจนสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ 8 นางสาวงามจิตต์ สารสาส เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศฝรั่งเศสในแขนงวิชา

เภสัชศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยซอร์บอนน์ (University of Sorbonne) ขณะที่บิดาประจำอยู่สถานเอกอัครราชทูตไทย ประเทศฝรั่งเศส เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วได้ฝึกงานอยู่ในปารีส 1 ปี

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้รับปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2519

ชีวิตและการทำงาน

พ.ศ. 2482 เริ่มจะเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงเดินทางกลับประเทศไทย

พ.ศ. 2483 สมรสกับพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ที่วังนฤมล ถนนพระราม 5 ขณะนั้นอายุ 25 ปี

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร (พ.ศ. 2458 - 2526)

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้ปฏิบัติงานด้านสังคมสงเคราะห์มากเป็นพิเศษ งานของท่านมีทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ งานสังคมสงเคราะห์ในประเทศมีดังนี้

องค์การที่หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นประธานก่อตั้ง หรือมีส่วนก่อตั้ง

- 2497 - มูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการฯ (ประธานก่อตั้ง)
- 2498 - โรตารีแอนด์ ในประเทศไทย
- 2498 - โรงเรียนจิตต์อารีลำปาง
- 2501 - สภาสังคมสงเคราะห์ฯ
- 2502 - สภาสตรีแห่งชาติ
- 2505 - มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อน (ประธานก่อตั้ง)
- 2508 - มูลนิธิสิริวัฒนา-เซสเซียร์ (ประธานก่อตั้ง)
- 2513 - มูลนิธิหมู่บ้านโสสะ
- 2522 - มูลนิธิศูนย์กลางประสานงานพัฒนาชนบท (ประธานก่อตั้ง)
- 2522 - คณะกรรมการดำเนินงานรางวัลวรรณกรรมยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน (ซีไรท์อวอร์ด)
- 2522 - มูลนิธิชะเง้อเพื่อการพัฒนา
- 2523 - มูลนิธิกฤตานุสรณ์
- 2524 - สมาคมส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมแห่งประเทศไทย (อาพาต้า)
- 2525 - มูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าฯ เพื่อเยาวชน (ผู้ประสานการก่อตั้ง)

องค์การที่หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร มีส่วนริเริ่มเป็นกรรมการก่อตั้ง

- 2488 - 2511 - สมาคมวายดับบลิว ซี เอ
- 2491 - สมาคมประชาชาติในประเทศไทย
- 2499 - มูลนิธิราชประชาสมาสัยฯ
- 2502 - สมาคมสตรีภาคพื้นแปซิฟิก และเอเชียอาคเนย์
- 2502-2504 - สมาคมนักสังคมสงเคราะห์
- 2503 - มูลนิธิช่วยนักเรียนที่ขาดแคลนฯ
- 2504 - มูลนิธิมหाराช

- 2504 - มูลนิธิพิรยานุเคราะห์
- 2505 - มูลนิธิช่วยเหลือเด็กกำพร้าสมาคมสตรีไทยมุสลิมแห่งประเทศไทย
- 2506 - มูลนิธิ HELP YOUTH
- 2508 - สันนิบาตมูลนิธิแห่งประเทศไทย
- 2508 - มูลนิธิช่วยเด็กกำพร้าอีสาน
- 2509 - สโมสรสตรีนานาชาติในประเทศไทย
- 2525 - มูลนิธิส่งเสริมทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนาชุมชน

องค์การที่หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นรองประธาน/กรรมการ

- 2491-2510 - มูลนิธิช่วยคนตาบอด
- 2492 - สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยฯ
- 2497 - สโมสรวัฒนธรรมหญิง
- 2501 - สมาคมสตรีไทย
- 2501-2510 - มูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวก
- 2502 - สมาคมสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย
- 2502-2508 - สโมสรอาสาสมัคร สภากาชาดไทย
- 2505-2506 - สโมสรอาสาสมัครเชาว์
- 2507 - มูลนิธิราชประชานุเคราะห์
- 2507 - สมาคมช่วยเหลือเด็กกำพร้าขององค์การแคทอลิก
- 2507-2508 - สมาคมวัฒนธรรมไทย/สเปญ
- 2510 - มูลนิธิจอห์นเอฟ เคนเนดี
- 2510 - สมาคมผู้นำเพื่อประโยชน์
- 2511 - สโมสรซอนต้า
- 2518 - สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย
- 2519 - คณะกรรมการประสานงานระหว่างองค์การเอกชนและการป้องกันพลเรือน
- 2519 - ลูกเสือชาวบ้าน

งานซึ่งหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ปฏิบัติในระดับระหว่างประเทศได้แก่

1. สภาสตรีระหว่างประเทศ (International Council of Women - I.C.W)

2. การประชุมผู้ชำนาญการพิเศษด้านพัฒนาและสัมมนาพัฒนาสตรีชนบททั่วโลก (Colloquium of Experts and International Seminar for Rural Women)

3. โคนเน็กซ์ 81 - สหชาติศิลปอาชีพ (Inter. Crafts Conex'81)

งานด้านสื่อมวลชน

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ภาษาอังกฤษชื่อ Standard ซึ่งพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร และท่านเป็นผู้ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2490 เป็นหนังสือวารสารสารคดีเชิงข่าว เจตนาจะเผยแพร่ประเทศไทยไปยังนานาชาติให้ประเทศต่างๆ มีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมไทยและทราบเหตุการณ์ภายในประเทศไทยอย่างถูกต้อง เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีคุณภาพดีเป็นที่ยอมรับทั้งของคนไทยและคนต่างชาติ

นอกจากหนังสือพิมพ์ Standard แล้ว หม่อมงามจิตต์ยังได้ออกหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายสัปดาห์ชื่อ สแตนดาร์ดเขาวชน โดยมุ่งหวังจะส่งเสริมเขาวชนให้เป็นนักอ่าน สนใจใคร่ศึกษาหาความรู้และกล้าแสดงออกทางการเมือง หนังสือพิมพ์ฉบับนี้มีทั้งภาควิชาความรู้ ภาคภาษาอังกฤษ และภาคบันเทิง ได้จ้างเขาวชนให้เป็นผู้เขียนการ์ตูนและเขียนภาพประกอบเรื่อง เปิดหน้าพิเศษให้เขาวชนเขียนเรื่องและเล่าประสบการณ์ด้วย นับว่าเป็นการส่งเสริมเขาวชนให้กล้าแสดงออกด้านความคิด ท่านเป็นคนแรกที่มุ่งสร้างนักเขียนรุ่นเยาว์

พ.ศ. 2511 พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ทรงได้รับแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตในต่างประเทศ จึงลี้ภัยการเมืองไป

นอกจากนั้นหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตรยังเคยดำรงตำแหน่งบรรณาธิการหนังสือพิมพ์สำหรับสตรีชื่อเรวดี และบรรณาธิการ วารสารขุวภาษา อีกด้วย

งานด้านการศึกษา

นอกจากงานสังคมสงเคราะห์แล้ว หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ยังปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการศึกษาโดยตรงได้แก่

1. ร่วมกับคุณหญิงอารีพันธ์ สุนาวินวิวัฒน์ ตั้งโรงเรียนจิต-อารี ที่จังหวัดลำปาง รับบุตรธิดาของครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อนเข้าเรียน

2. ขณะที่เป็นกรรมการบริหารมูลนิธิคนตาบอดระหว่าง พ.ศ. 2491-2510 ได้สนับสนุนให้นักเรียนตาบอดได้เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในระดับมัธยมศึกษา โดยเริ่มในโรงเรียนเซนต์คาเบรียลกับติดต่อให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รับเด็กตาบอดเข้าเรียนด้วย

ความสามารถและเกียรติคุณของหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ได้รับการพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือ "ผู้หญิงไทย" ของรัฐบาล โดยคณะกรรมการเสริมสร้างเอกลักษณ์แห่งชาติเมื่อ พ.ศ. 2526

คติประจำใจที่หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตรยึดถือตามพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตรคือ "การดำรงชีวิตด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและปฏิบัติในสิ่งที่ดีแล้ว ทั้งสวรรค์ย่อมดลบันดาลหนทางให้และช่วยแก้ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ให้เสมอ ดังสุภาษิตที่ว่า -:

สุจริตคือเกราะบังศาสตร์พ้อง
ปัญญา ประคองค้ำอาวฐ
คุณสมบัติต่างโล่ป้องก้นกล้ากลางสมร"

หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร ถึงแก่อนิจกรรมเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2528 อายุได้ 68 ปี นับเป็นการสูญเสียบุคลากรผู้เสียสละอันยิ่งใหญ่และสร้างไว้แต่ความดีงามไปอีกท่านหนึ่ง

วรวิทย์ วสินสรากร

บรรณานุกรม

นริศ อารีพล. นักสังคมสงเคราะห์ระดับนานาชาติ. กรุงเทพฯ : เสริมมิตร, 2519.

เสริมสร้างเอกลักษณ์แห่งชาติ, คณะกรรมการ. ผู้หญิงไทย. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรีจัดพิมพ์, 2526.

สุภาพ วิเศษสุการ, คุณหญิง และคณะ. งามจิตต์. กรุงเทพฯ : จัดพิมพ์เนื่องในโอกาส "วันหม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร" 18 ตุลาคม 2528.